

Regeringens proposition

2009/10:169

Förändrat uppdrag för Sveaskog AB (publ)

Prop.
2009/10:169

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 18 mars 2010.

Fredrik Reinfeldt

Åsa Torstensson
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår att uppdraget för Sveaskog AB (publ) (Sveaskog) förändras i enlighet med följande. Sveaskogs verksamhet ska baseras på affärsmässig grund och generera marknadsmässig avkastning. Sveaskog ska vara en oberoende aktör med kärnverksamhet inom skogsbruk utan egna stora intressen som slutanvändare av skogsråvara. Sveaskog bör också kunna bedriva närliggande verksamhet om det bidrar till att öka bolagets avkastning. Dessutom ska Sveaskog även fortsättningsvis genom försäljning av mark på marknadsmässiga villkor möjliggöra omarronderingar och tillköp för enskilt skogbruk, särskilt i glesbygd. Försäljning av mark ska ske till dess att tio procent av den areal bolaget hade 2002, vid bolagets bildande, är avyttrad.

Regeringen föreslår vidare att Sveaskogs uppdrag att tillhandahålla ersättningsmark till staten ska upphöra vid utgången av 2010.

Samtidigt föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att överföra fastigheter med en sammanlagd areal om högst 100 000 hektar produktiv skogsmark från Sveaskog till staten för att därefter användas som ersättningsmark. Överföringen ska ske genom utdelning av fastigheter eller av aktier i ett av Sveaskog ägt dotterföretag.

I propositionen hemställs det även att regeringen bemyndigas att vidta de åtgärder som krävs för att genomföra överföringen samt att regeringen får avyttra de tillgångar som förvärvas genom överföringen.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Ärendet och dess beredning.....	4
3	Sveaskog AB.....	4
3.1	Bakgrund.....	4
3.2	Verksamhetsbeskrivning.....	6
4	Marknadsbeskrivning.....	6
5	Förändrat uppdrag för Sveaskog.....	8
6	Överföring av ersättningsmark.....	10
7	Finansiella konsekvenser.....	11
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 mars 2010.....	13

Regeringen föreslår att riksdagen

dels godkänner att uppdraget för Sveaskog AB (publ) i stället för vad som tidigare beslutats, förändras enligt regeringens förslag (avsnitt 5),

dels bemyndigar regeringen att

1. överföra fastigheter med en sammanlagd areal om högst 100 000 hektar produktiv skogsmark från Sveaskog AB (publ) till staten genom utdelning av fastigheter eller av aktier i ett av Sveaskog AB (publ) ägt dotterföretag (avsnitt 6),

2. till staten överföra fastigheter som ägs av ett bolag som staten förvärvat genom utdelning av aktier enligt 1 (avsnitt 6),

3. vidta de åtgärder som krävs för att genomföra överföringen enligt 1 och 2 (avsnitt 6), samt

4. avyttra de tillgångar som överförs till staten enligt 1 och 2 (avsnitt 6).

Riksdagen beslutade 1991 att verksamheten i Domänverket skulle överföras till aktiebolagsform (prop. 1991/92:134, bet. 1991/92:NU33, rskr. 1991/92:351). I propositionen behandlades de riktlinjer som skulle gälla vid överföringen av Domänverkets mark- och fastighetsinnehav och därmed också de intressen som var kopplade till detta innehav. Som huvudregel föreslogs att den produktiva marken överfördes till bolaget (Domän AB) medan den övriga marken kvarblev i statens ägo. AssiDomän AB bildades 1993 genom att staten som aktieägartillskott tillförde dåvarande Domän AB samtliga aktier i AB Statens Skogsindustrier (ASSI).

Riksdagen beslutade 1998 att bilda ett nytt skogsbolag (prop. 1998/99:1, utgiftsområde 24, s. 87, bet. 1998/99:NU1, rskr. 1998/99:108) genom att staten övertog samtliga aktier i Sveaskog AB. Bolagsstämman i AssiDomän AB hade tidigare beslutat om utdelning till aktieägarna av ett nybildat bolag (nuvarande Sveaskog AB) innehållande bl.a. ca 900 000 hektar skogsmark.

Regeringen föreslog i propositionen Förvärv av aktier i AssiDomän AB (prop. 2001/02:39, bet. 2001/02:NU7, rskr. 2001/02:108) att staten genom det helägda statliga bolaget Sveaskog AB skulle bli ägare till samtliga aktier i dåvarande AssiDomän AB. I propositionen angavs att, när förvärvet av bolaget genomförts, skulle samma inriktning gälla för det sammanlagda bolaget som den som då gällde för Sveaskog AB enligt riksdagens tidigare beslut. Riksdagen biföll regeringens förslag. Genom förvärvet bildades det nuvarande Sveaskog AB.

Som ett led i den löpande förvaltningen utvärderar regeringen fortlopande de statliga bolagens mål och uppdrag. Inom ramen för detta arbete har även Sveaskogs uppdrag utvärderats.

I samband med utarbetandet av denna proposition har information och synpunkter inhämtats från Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Sveaskog avseende regeringens förslag om överföring av ersättningsmark (avsnitt 6).

3 Sveaskog AB

3.1 Bakgrund

Syftet med att bilda Sveaskog var bl.a. att skapa en oberoende aktör med kärnverksamhet inom skogsbruk. Det industriella innehav som tidigare ingick i AssiDomän AB har successivt avyttrats och det som idag återstår är ett delägarskap (50 %) i sågverkskoncernen Setra Group AB. Bolagets dominerande verksamhet är nu skogsbruk.

Sveaskog och riktlinjerna för bolagets verksamhet har behandlats i följande propositioner.

Riksdagen förutsåg vid bildandet av ett separat statligt skogsbolag, Sveaskog AB, bl.a. de positiva effekter som skulle komma att uppstå, såsom arrondering av mark, vilket underlättar markbyten på kommersiella villkor med andra markägare samt förbättrad konkurrens om

vedråvara, vilket innebär att veden kommer att säljas på en kommersiell och öppen marknad där köpsågverk kan ha lättare att få tillgång till vedråvara. Vidare ansåg riksdagen att det skulle bli lättare att till staten överföra mark för t.ex. naturvårdsändamål (prop. 1998/99:1, utgiftsområde 24, bet. 1998/99:NU1, rskr. 1998/99:108).

Regeringen redovisade för riksdagen att Sveaskog i sin bolagsordning fått i uppdrag att bedriva skogsbruk, medverka i markbyten i linje med riksdagsbeslutet samt beakta naturvårdshänsyn, vilt- och faunavård (prop. 1999/00:1 utgiftsområde 24, bet. 1999/00:NU1, rskr. 1999/00:111).

Regeringen redovisade för riksdagen i propositionen Förvärv av aktier i AssiDomän AB att när förvärvet av bolaget genomförts skulle samma inriktning gälla för det sammanlagda bolaget som den som då gällde för Sveaskog AB enligt riksdagens tidigare beslut. Det övergripande målet skulle vara att statens skogar förvaltas på ett föredömligt sätt ur både produktions- och miljösynpunkt för att trygga en långsiktigt ekologiskt och produktionsmässigt hållbar utveckling. Därtill skulle bolaget aktivt verka för att erbjuda omarronderingsmöjligheter och tillköpsmöjligheter ägnade att förstärka det enskilda skogsbruket. Bolaget borde ha som uppdrag att genom försäljning av mark till enskilda underlätta utkomst- och lokal utveckling i skogs- och landsbygd. I försäljningsaktiviteterna skulle glesbygden prioriteras. På sikt kunde den försålda arealen uppgå till 5 – 10 procent av den totala arealen i det nybildade bolaget. Liksom för Sveaskog skulle all överföring av mark till annan ske till marknadsmässiga priser. Regeringen ansåg vidare att staten genom Sveaskog inte skulle vara en långsiktig ägare till industriell verksamhet på det skogliga området. Riksdagen biföll regeringens förslag (prop. 2001/02:39, bet. 2001/02:NU7, rskr. 2001/02:108).

Riksdagen har tillstyrkt regeringens förslag att samtliga aktier i det av staten då helägda Svenska Skogsplantor AB överläts till det likaledes statliga Sveaskog. Riksdagen utgick samtidigt från att regeringen skulle följa den pågående rekonstruktionen av Svenska Skogsplantor AB och att Sveaskog, under innevarande mandatperiod, påbörjar ett försäljningsförfarande av Svenska Skogsplantor AB (prop. 2002/03:24, bet. 2002/03:NU4, rskr. 2002/03:107).

Riksdagen godkände en ändring av riktlinjerna för Sveaskog som innebär att bolaget skulle kunna bedriva en utökad verksamhet inom områdena naturturism, rekreation och upplevelser. När Sveaskog bildades fick bolaget inte någon särskild roll inom dessa områden. Verksamheten skulle bedrivas på marknadsmässiga grunder, med avkastningskrav som baseras på det sysselsatta kapitalet och på risknivån (prop. 2004/05:1 utgiftsområde 24, bet. 2004/05:NU1, rskr. 2004/05:117–119).

Riksdagen beslutade våren 1992 om riktlinjer för överföringen av verksamheten vid affärsverket Domänverket till aktiebolagsform (prop. 1991/92:134, bet. 1991/92:NU33, rskr. 1991/92:351). I beslutet framgick att viss del av Domänverkets mark skulle finnas tillgänglig för naturvårdsändamål och på sikt ställas till naturvårdsfondens förfogande. Denna markresurs skulle användas som ersättningsmark vid bildandet av naturreservat på privat och bolagsägd mark. Fram till bolagiseringen av Domänverket skedde i stort sett inga ersättningsmarkaffärer i naturvårdsärenden.

Mellan det då nybildade bolaget Domän AB och staten träffades det s.k. bolagiseringsavtalet. Ersättningsmarksverksamheten reglerades i ett avtal som innebar att Domän AB skulle vara staten behjälplig vid markbytesaffärer genom att till staten överlåta mark som staten önskade förvärva för olika samhällsnyttiga insatser, t.ex. i samband med väg- och järnvägsprojekt eller i syfte att skydda värdefull naturmiljö. Överlåtelser skulle ske till gängse marknadspris (prop. 1991/92:134, bet. 1991/92:NU33, rskr. 1991/92:351).

AssiDomän AB och Sveaskog övertog sedan åtagandena. Hösten 2003 träffade Naturvårdsverket och Sveaskog en överenskommelse om mark som syftade till att klarlägga kriterier för bolagets tillhandahållande av ersättningsmark, m.m.

3.2 Verksamhetsbeskrivning

Sveaskog är Sveriges största skogsägare med 14 procent av den produktiva skogsmarken. Tyngdpunkten av innehavet ligger i Norrland, men bolaget äger skog i hela landet. Basen i bolagets verksamhet är produktion och försäljning av virke. Totalt levererade Sveaskog under 2009 ca 10,8 miljoner kubikmeter virke på den svenska marknaden. Cirka hälften kom från egen skog och resten från andra håll. Drygt två procent importerades från utlandet, främst från Baltikum. Dotterföretaget Sveaskog Naturupplevelser AB upplåter mark bl.a. för jakt, fiske och naturupplevelser och dotterföretaget Svenska Skogsplantor AB bedriver plantskoleverksamhet.

År 2009 omsatte Sveaskog totalt 6 miljarder kronor, varav merparten var hänförlig till försäljning av timmer, massaved och biobränsle. Avsättningen mot massa- och pappersindustrin står för cirka 50 procent av bolagets omsättning, sågverk för knappt 40 procent, övriga kundgrupper (exempelvis plantkunder och värmeverk) motsvarar ungefär 10 procent. Sveaskog uppvisade 2009 ett rörelseresultat, exklusive värdeförändring på växande skog och resultatandel från Setra Group AB, om 924 miljoner kronor. Inklusiva dessa poster var rörelseresultatet 2 915 miljoner kronor. Bolaget hade 721 anställda per den 31 december 2009.

4 Marknadsbeskrivning

Näringsdepartementet har inom ramen för utvärderingen av Sveaskogs uppdrag och mål anlitat externa rådgivare bl.a. avseende analys av marknaden, vilket redogörs för nedan.

Skogsägandet i Sverige karaktäriseras av få stora skogsbolag och många små enskilda ägare. Sveaskog är det största skogsbolaget med 3,3 miljoner hektar produktiv skog, SCA AB och Bergvik AB har ca två miljoner hektar vardera och Holmen har drygt en miljon hektar. Skogsbolagen är de största ägarna i norr, medan enskilda skogsägare står för 80 procent av arealen i söder. Ungefär 50 procent av de enskilda ägarna är organiserade i skogsägarföreningar (Södra skogsägarna, Mellanskog,

Norrskog och Norra skogsägarna). Föreningarna köper virke från medlemmar och säljer vidare till industrin. Virkesköpare utgörs i huvudsak av ett fåtal stora massa- och pappersbruk samt ca 300 sågverk av varierande storlek och av Sveaskog. Sveaskog är en stor oberoende skogsägare medan de flesta andra stora ägare är direkt kopplade till skogsindustrin.

Transportkostnaderna begränsar vad som är den tillgängliga marknaden för köpare och säljare av virke. I områden där endast vägtransport är möjlig är ett upptagningsområde med en radie på ungefär 10–15 mil kostnadseffektivt. Via båt eller järnväg är det däremot möjligt att transportera virket längre beroende på sortiment.

I huvudsak fungerar virkesmarknaden i Sverige väl. Det finns flera köpare och säljare av virke i varje region och de flesta virkesköpare i Sverige är lokaliserade så att de har tillgång till en hamn eller järnväg. I ett fåtal områden – kring knappt tre procent av Sveriges så kallade köpsågverk (sågverk utan egen skog) – finns risk för problem med marknadsstrukturen eftersom skogsägandet är koncentrerat och det finns begränsad tillgång till infrastruktur. Eftersom skogsägare och virkesköpare är ömsesidigt beroende av varandra i isolerade regioner, är dock risken liten att en stor skogsägare utnyttjar sin ställning. Prisbildningen är relativt transparent eftersom listor med inköspriser publiceras av bolagen. Priset mellan skogsägare och industri sätts dock i individuella avtal. Ett publicerat listpris används ofta som utgångspunkt, men olika typer av rabatter och premier tillämpas i stor omfattning. Skogsindustri-bolagen är till exempel villiga att betala extra för leveranssäkerhet, sortiment och förmåga att leverera stora volymer, något som gynnar stora leverantörer. Vid en jämförelse av de priser som går att observera mellan isolerade regioner och andra områden finns inget som tyder på omotiverade skillnader mellan regioner, trots stora skillnader i marknadsstruktur. Priserna i olika regioner är starkt korrelerade, vilket förstärker bilden av att transporter med tåg och båt fungerar väl för att jämna ut regionala, tillfälliga över- och underskott.

Värdeskapande inom skogsnäringen är – och har historiskt varit – störst i samband med ägande och avverkning av skog. Industriella aktiviteter, såsom sågverk och massa/papperstillverkning uppvisar svagare och cyklisk lönsamhet. Tillväxten i virkesproduktion styrs av tillväxten i skogen och förväntas enligt marknadsbedömare vara svagt positiv. Den totala efterfrågan på näraliggande avsättningsmarknader förväntas bli relativt stabil.

Den förväntade tillväxten i samtliga Sveaskogs avsättningsmarknader, papper och massa, sågverksindustri samt biobränsle, är låg med undantag för biobränsle där viss tillväxt förväntas, men utvecklingen är osäker och tillväxten sker från en låg nivå. Sammantaget förväntas därför den marknadsdrivna tillväxten för Sveaskogs virkesaffär vara relativt svag.

Regeringens förslag: Uppdraget för Sveaskog förändras i enlighet med följande. Sveaskogs verksamhet ska baseras på affärsmässig grund och generera marknadsmässig avkastning. Sveaskog ska vara en oberoende aktör med kärnverksamhet inom skogsbruk utan egna stora intressen som slutanvändare av skogsråvara. Sveaskog bör kunna bedriva närliggande verksamhet om det bidrar till att öka bolagets avkastning. Dessutom ska Sveaskog även fortsättningsvis genom försäljning av mark på marknadsmässiga villkor möjliggöra omarronderingar och tillköp för enskilt skogsbruk, särskilt i glesbygd. Försäljning av mark ska ske till dess att tio procent av den areal bolaget hade 2002, vid bolagets bildande, är avyttrad. Sveaskogs uppdrag att tillhandahålla ersättningsmark till staten ska upphöra vid utgången av 2010.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har inom ramen för den löpande förvaltningen gått igenom Sveaskogs uppdrag. Det samlade antalet uppdrag och riktlinjer uttryckta i flera riksdagsbeslut bidrar till att uppdraget för Sveaskog kan uppfattas som otydligt. Dessutom bidrar reella eller synbara målkonflikter mellan uppdragen till att intressenter och omvärld kan misstolka bolagets uppdrag och roll. Regeringen anser att staten måste tydliggöra vilket uppdrag Sveaskog ska ha avseende bolagets framtida inriktning, marknadsmässiga agerande och oberoende ställning på marknaden.

Regeringen bedömer att Sveaskog är väl positionerat i skogsnäringens värdekedja, med skogsbruket som kärnverksamhet. Det finns i den positionen goda möjligheter att utveckla det långsiktiga värdeskapandet. Regeringen anser att Sveaskog ska fortsätta att utveckla kärnverksamheten och därmed också söka uppnå produktivitetsförbättringar i skogsbruket och effektivisera verksamheten. Vissa kostnader som är högre i Sveaskog än för jämförbara bolag är direkt eller indirekt drivna av den extra administration som de särskilda uppdragen har krävt. Eftersom den marknadsdrivna resultatutvecklingen förväntas vara låg är åtgärder för ökad produktivitet nödvändiga för att kunna öka det långsiktiga värdeskapandet i någon betydande omfattning. En förutsättning för att kunna realisera potentialen i bolaget är ett förändrat uppdrag som tillåter Sveaskog att lägga mer kraft och fokus på produktivitetstiltag. En ökad tydlighet är också viktig för att bättre kunna följa upp och utvärdera verksamheten.

Sveaskogs kärnverksamhet ska vara skogsbruk men bolaget bör även kunna bedriva omedelbart närliggande verksamhet om det bidrar till att öka bolagets avkastning. Bolaget ska härigenom kunna möta framtida förändringar i marknaden. Till skogsbruket närliggande områden utvecklas kontinuerligt. Sveaskog bör inte uteslutas från att delta i en sådan utveckling om det bidrar till en ökad avkastning. En restriktion av bolagets verksamhet som medför en konkurrensnackdel gentemot andra skogsaktörer är inte önskvärd. Om inte Sveaskog ges samma förutsättningar och har samma krav på sin verksamhet och lönsamhet som andra kommersiella aktörer minskar också förutsättningarna för bolaget att kunna generera en marknadsmässig avkastning. Vidare visar analyser av

externa rådgivare en över tiden lägre avkastning inom exempelvis sågverksindustrin och pappers- och massaindustrin än inom skogsbruket. Regeringen vill därför tydliggöra att kriteriet för att verka inom närliggande verksamhet ska vara att det bidrar till att öka avkastningen samt att Sveaskog ska förbli en oberoende aktör utan egna stora intressen som slutanvändare av skogsråvara. För att stärka och renodla Sveaskogs roll som oberoende aktör anser regeringen att delägarskapet i Setra Group AB ska avyttras.

Uppdraget till Sveaskog att bidra till ökad konkurrens på virkesmarknaden var en viktig orsak till att bilda Sveaskog. Riksdagens och regeringens intentioner har uppfyllts på detta område. Den svenska virkesmarknaden fungerar i dag i huvudsak väl. Sveaskog bidrar till god virkestillgång och likviditet genom att agera som en oberoende aktör på marknadsmässiga villkor. Trots en fungerande marknad förekommer kritik mot Sveaskog när det gäller bolagets handel med virke. Regeringens uppfattning är att Sveaskog agerar affärsmässigt på en fungerande marknad. En ökad tydlighet angående Sveaskogs roll på marknaden, som fullt ut affärsmässig aktör är därför önskvärd. Sveaskog bidrar till att skapa likviditet på marknaden genom att vara en oberoende aktör med relativt stora volymer som är frikopplade från industriella intressen.

Sveaskog fick i uppdrag att rekonstruera Svenska Skogsplantor AB och att därefter avyttra bolaget. Sveaskog har vänt resultatutvecklingen och det finns inga uppenbara strategiska eller marknadsmässiga skäl vare sig för eller emot att avyttra bolaget. Svenska Skogsplantor AB agerar på en väl fungerande marknad och även de andra stora skogsägande bolagen har plantskoleverksamhet. Regeringen anser att det är Sveaskogs styrelse och ledning som har att besluta om när en eventuell framtida försäljning av dotterföretaget Svenska Skogsplantor AB ska ske.

Naturturism är en naturlig del av Sveaskogs och andra skogsbolags verksamhet idag. Även denna del av Sveaskogs verksamhet bedrivs på marknadsmässiga villkor och bedöms kvarstå även utan ett specifikt uppdrag.

Uppdraget att stärka enskilt skogsbruk ska finnas kvar och ska fortgå till dess att 10 procent av den areal bolaget hade 2002 är avyttrad. Regeringen anser att den historiska försäljningstakten i möjligaste mån ska vidmakthållas. Försäljning ska dock inte ske så att marknadens pris-sättning och funktionssätt i regioner med liten omsättning på fastighetsmarknaden påverkas negativt. Överlåtelser ska ske till marknadsvärde.

Den svenska skogspolitiken har två jämställda mål, produktion och miljö. Sveaskog har ett ambitiöst miljöarbete som av många betraktas som ett nationellt och internationellt föredöme. Sveaskog har här en viktig roll i egenskap av Sveriges största skogsförvaltare. Bolaget är liksom de andra större skogsägarna certifierat i den internationella skogsbruksstandarden FSC. Sveaskog har en naturvårdsstrategi som innefattar naturvårdsmark inom tre kategorier, naturvårdsskogar, produktionsskogar och ekoparker. Sveaskogs markinnehav bör också i fortsättningen förvaltas med hänsyn till den biologiska mångfalden, kulturarvet och markernas betydelse för friluftslivet.

Inom ramen för internationella klimatanalyser har på senare tid påvisats en ökad betydelse av skogars roll för att minska halten av växt-

husgaser i atmosfären och därmed reducera skadliga klimatförändringar. Det finns flera kommersiella möjligheter för ett företag som äger och brukar skog att bidra till att minska de skadliga klimatförändringarna, till exempel genom att genomföra åtgärder för ökad tillväxt i skogen, produktion av förnyelsebar råvara till energi- och byggnadsindustri eller upplåta mark för exempelvis vindkraft. Bevarande av skogar har betydelse för såväl naturvården som för bindning av kol.

Med Sveaskogs stora markarealer och djupa kunskaper om skogseko-system och skogsbruksmetoder har bolaget en stark position för att arbeta med klimat- och miljöfrågor inom skogsbruket, inte minst vad gäller uppfyllelse av Sveriges och EU:s mål för andelen förnyelsebar energi till år 2020. Sveaskog ska generera marknadsmässig avkastning genom att bedriva skogsbruk och liksom alla statligt ägda företag vara ett föredöme vad gäller klimat- och miljöansvar samt socialt ansvar.

Som en följd av ett riksdagsbeslut om förändrat uppdrag för Sveaskog kommer nya ekonomiska mål att fastställas.

6 Överföring av ersättningsmark

Regeringens förslag: Riksdagen bemyndigar regeringen att

1. överföra fastigheter med en sammanlagd areal om högst 100 000 hektar produktiv skogsmark från Sveaskog till staten genom utdelning av fastigheter eller av aktier i ett av Sveaskog ägt dotterföretag,
2. till staten överföra fastigheter som ägs av ett bolag som staten förvärvat genom utdelning av aktier enligt 1,
3. vidta de åtgärder som krävs för att genomföra överföringen enligt 1 och 2,
4. avyttra de tillgångar som överförs till staten enligt 1 och 2.

Skälen för regeringens förslag: Dagens system för att tillhandahålla ersättningsmark är ett verktyg som syftar till att underlätta formellt skydd av skogsmark. Processen som följer av nuvarande system är resurs- och tidskrävande för alla berörda parter. Friktion och fördröjningar uppstår ofta, exempelvis på grund av olika syn på värdering av den mark som ska överföras. I genomsnitt köper Naturvårdsverket cirka 2 000 hektar per år av Sveaskog. Vidare är det enligt avtal mellan Sveaskog och Naturvårdsverket endast skogsägare med mindre än 5 000 hektar som är berättigade till ersättningsmark. Dagens system med ersättningsmark har inte i tillräcklig omfattning bidragit till att nå miljökvalitetsmålen, i synnerhet *Levande skogar*. Systemet bedöms vara ineffektivt och förhållandevis kostsamt. Regeringen bedömer därför att en förändring bör ske.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att överföra fastigheter med en sammanlagd areal om högst 100 000 hektar produktiv skogsmark från Sveaskog till staten för att därefter användas som ersättningsmark samt att vidta de åtgärder som krävs för att genomföra överföringen. Överföringen ska ske genom utdelning av fastigheter eller genom utdelning av aktier i ett av Sveaskog ägt dotterföretag, varvid

dotterföretagets fastigheter senare ska kunna överföras till staten. Detta bidrar till att delmålet om långsiktigt skydd av skogsmark kan nås, samtidigt som Sveaskogs uppdrag att tillhandahålla ersättningsmark till staten upphör vid utgången av 2010. Därmed renodlas och tydliggörs bolagets affärsmässiga inriktning ytterligare.

De identifierade skyddsvärda objekten återfinns i huvudsak på mark som ägs av skogsägare med markinnehav som överstiger 5 000 hektar. Länsstyrelserna och Naturvårdsverket har kännedom om betydande skogsarealer med höga naturvärden hos dessa markägare och möjligheten att tillhandahålla ersättningsmark och nå överenskommelser om markbyten bedöms vara den avgörande faktorn för att kostnadseffektivt och relativt snabbt nå resterande del av målet *Levande skogar*. Regeringen utvecklar detta ytterligare i proposition 2009/10:155 Svenska miljömål – för ett effektivare miljöarbete. Om framtida behov av resurser uppstår för att bidra till måluppfyllelsen av miljö kvalitetsmålet *Levande skogar* ska regeringen återkomma med vilka verktyg som då kan vara aktuella.

Centrala utgångspunkter för den beskrivna överföringen, urval av arealer och val av transaktionsteknisk lösning kommer att vara de aktuella arealernas värden, geografisk närhet till de identifierade skyddsvärda objekten och arronderingsmässiga begränsningar samt transaktionskostnader. För att kunna använda de överförda fastigheterna som ersättningsmark måste staten kunna avyttra de tillgångar som erhålls genom överföringen och regeringen bör därför redan nu bemyndigas att avyttra tillgångarna.

7 Finansiella konsekvenser

Förändringen av systemet med ersättningsmark har finansiella konsekvenser. Överföringen av mark till staten, bytet av mark eller skyddandet av marken påverkar inte de takbegränsade utgifterna och inte heller det finansiella sparandet eller statens lånebehov 2010. Dock minskar värdet på statens reala tillgångar när marken skyddas, och värdet skrivs ner. Vidare uteblir avkastningen från Sveaskog när den aktuella arealen tas ur produktion. Effekten av de medel som staten får del av via utdelning från bolaget motsvarar högst 100 miljoner kronor årligen. När denna intäkt faller bort minskar statens finansiella sparande och dess lånebehov ökar med motsvarande belopp, eftersom de med ersättningsmarken förvärvade fastigheterna inte kommer att ge någon avkastning. De finansiella konsekvenserna blir desamma oavsett vilken av de ovan beskrivna metoderna som väljs för att överföra mark från Sveaskog.

De statsfinansiella konsekvenserna som beskrivs ovan utgör dock inte en relevant grund för beräkning av det faktiska värdet av de 100 000 hektar produktiv mark som avses överföras från Sveaskog. Detta beror på att den areal som sedermera ska överföras ännu inte är identifierad på bolagets marker.

Samtidigt bedömer regeringen att det under utgiftsområde 20 uppförda anslaget 1:3 Åtgärder för biologisk mångfald kan sänkas med 210 miljoner kronor under åren 2011 till 2020 eftersom medel tidigare avsatts på detta anslag för att nå delmålet om långsiktigt skydd av

skogsmark 2010. Sammantaget leder detta till att de takbegränsade Prop. 2009/10:169
utgifterna sjunker samt att det finansiella sparandet och statsbudgetens
saldo stärks under dessa år.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 mars 2010.

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Odell, Ask, Husmark Pehrsson, Larsson, Erlandsson, Torstensson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Carlsson, Littorin, Borg, Sabuni, Billström, Adelson Liljeroth, Tolgfors, Krantz, Ohlsson.

Föredragande: Statsrådet Torstensson.

Regeringen beslutar proposition 2009/10:169 Förändrat uppdrag för Sveaskog AB (publ).